

Motivering till beslut om godkännande av produkterna Jade Pasta (reg.nr 5122) och Jade Block (reg.nr 5123)

Det verksamma ämnet i produkterna Jade Pasta och Jade Block är bromadiolon, en s.k. andra generationens antikoagulant. Alla antikoagulanter är mycket giftiga och exponering för ämnena kan därför leda till skada på människors hälsa och på miljön. Eftersom deras verkningsmekanism inte är specifik för de arter mot vilka de är avsedda att användas, föreligger stor risk för förgiftning av andra djur än de man vill bekämpa. Även risken för förgiftning av människa måste beaktas, särskilt beträffande barn och den som placerar ut betet.

Andra generationens antikoagulanter är klassificerade som potentiella PBT-ämnen, d.v.s. ämnen som är svårnedbrytbara i miljön, ackumuleras i kroppen och är giftiga. Dessa egenskaper innebär en stor risk för att rovfåglar och andra rovdjur kan förgiftas genom förtäring av förgiftade djur, så kallad sekundärexponering. Undersökningar från flera olika länder har påvisat höga halter av andra generationens antikoagulanter, inklusive bromadiolon, i rovdjur, främst ugglor och andra rovfåglar.

Trots ämnenas inneboende egenskaper och de risker för negativa effekter på människa och miljö som är förknippade med produkternas användning har ämnena godkänts för användning i rodenticider inom EU och inkluderats på bilaga I till biociddirektivet (Direktiv 98/8/EG). Anledningarna till att ämnena godkändes är att behovet inom EU att begränsa smittspridning och skadegörelse orsakade av gnagare befunnits stort och det inte fastställts att det finns lämpliga alternativ som är lika effektiva och mindre skadliga för miljön.

För att hantera de allvarliga riskerna med denna grupp av verksamma ämnen, inklusive bromadiolon, har det därför i upptagsdirektiven fastlagts vissa villkor som medlemsländerna måste uppfylla när de godkänner produkter med andra generationens antikoagulanter. Ett sådant villkor slår fast att varje medlemsland ska se till att primär och sekundär exponering av människor, icke-målorganismer och miljön ska minimeras genom att alla lämpliga och tillgängliga riskbegränsande åtgärder beaktas och tillämpas. Dessa riskbegränsande åtgärder kan till exempel innebära särskilda krav på produktens utformning, användningsområde, behörighetsklass och användningsvillkor. Hur varje medlemsland väljer att tillämpa åtgärderna beror på förutsättningarna i respektive medlemsstat, då dessa på många punkter kan skilja sig åt mellan länderna.

KemI:s utvärdering har visat att den föreslagna användningen av produkterna Jade Pasta och Jade Block medför allvarliga risker för hälsa och miljö, framför allt avseende risker för sekundärförgiftning hos rovdjur. Eftersom det föreligger ett behov av produkter för effektiv råttbekämpning, anser sig KemI ändå kunna godkänna produkterna, förutsatt att riskerna begränsas med alla lämpliga och tillgängliga medel.

KemI gör bedömningen att den åtgärd som har störst betydelse för att minska sekundärexponering av icke-målorganismer samt risken för primärexponering av icke-målorganismer och barn, utan att påverka möjligheten till en effektiv kontroll av råttor som skydd för människors hälsa är en begränsning av godkännandet för produkterna Jade Pasta och Jade Block till utbildade yrkesmässiga användare med ett särskilt tillstånd (klass 1 So). En utbildad yrkesmässig användare förväntas använda ett strategiskt tillvägagångssätt som medför inte bara att bekämpningen avsevärt effektiviseras, utan även minimerar användningen av kemiska medel och exponeringen av miljön. Ett felaktigt tillvägagångssätt kan däremot orsaka exponering av miljön utan att råttorna försvinner. KemI bedömer att allmänheten eller yrkesmässiga användare som inte har genomgått utbildning på området varken kan förväntas ha kunskap om hur en effektiv och säker bekämpning av råttor ska genomföras eller kan förväntas utföra alla långtgående och nödvändiga riskminskande åtgärder som krävs. KemI anser därför att användning av produkterna endast ska tillåtas för yrkesmässiga användare i kategorin Klass 1 So.

Vidare anser KemI att utomhusanvändning av rodenticider med andra generationens antikoagulanter bör begränsas för att minska riskerna för rovdjur och miljön. Den utomhusanvändning som godkänns för produkterna Jade Pasta och Jade Block är användning omkring byggnader i syfte att skydda byggnaden, samt användning vid lokala återvinningsstationer där människor rör sig och råttor ofta kan finna god tillgång på föda. Även användning i avloppssystem godkänns för Jade Block.

KemI anser också att åverkanssäkra (dvs. slag-, väder- och bittåliga) betesstationer alltid ska användas vid utläggning av produkterna. En slag- och bittålig betesstation som är försluten (låsbar eller av engångstyp) minimerar risken för primärexponering av användaren, icke-målorganismer och barn. Dock kan små djur som tar sig in i betesstationen utsättas för primärexponering. En vädertålig betesstation är viktig för att minimera exponeringen av miljön om betesplatsen utsätts för t.ex. regn.

Vid en samlad bedömning finner KemI att de riskbegränsande åtgärder som redovisats ovan samt de åtgärder som framgår av produktrapporten på ett avgörande sätt begränsar riskerna med användningen av produkterna.